

خُورونِه

مورن ٽول د دي په درولو كي مرسته كولي شو

د ابتدایه او ثانوي
ښوونځي زده کونکو د والدينو لپاره يو لارښود

پسرلی، 2013

د خورونې اغيزې د بنوونځي انگر نه هاخوا
ته ځي. د والدينو په توگه،*دلته هغه څه دي چې
لتوئ يې، تاسو څه کولی شئ، او چيرې تاسو
کولی شئ مرسته لاسته راوړئ.

* پدې لارښود کې، "والدين" مور او پلار او ساتونکو ته راجع کيږي.

خورونه څه شی دی؟

خورونه د تيري هغه سلوک دی چې په نمونه وي ډول د وخت په تيريدلو سره تکرارېږي. دا
په بنوونځي کې د بل شخص لپاره د زيان ، ويري، يا اندېښنې يا هم د منفي چاپيريال رامنځته
کولو په موخه وي. خورونه په داسې حالت کې پېښيږي کله چې د دوو کسانو ترمنځ د ځواک
توازن واقعا نه وي يا هم داسې وانگيرل شي.

بشپړ تعريف يې د زده کړې په لايحه کې موندلی شئ، <http://www.e-laws.gov.on.ca>

د خورونې ډولونه

آیا دا خورونه ده که زما ماشوم په فزیکي بڼه نه وي ټپي شوی؟

خورونه کیدی شي ډیری بڼې ولري. دا کیدای شي په دې ډولونو وي:

- **فزیکي** – وهل، ټپله کول، د شتمني تخریبول یا غلاکول
- **لفظي** – د نوم وویل، ملنډې وهل، یا د جنسي، نژادي، یا هوموفوبیک نظریاتو په اساس خبرې کول
- **ټولنیز** – نور د یوې ډلې څخه محرومول یا د هغوی په اړه غلطې خبرې کول یا غیبت کول
- **لیکلي** – د داسې نوټونو یا نښو لیکل چې مضر یا سپکونکي وي
- **برېښنايي** (عموما د سایبر-خورونې په نوم پیژندل کیږي) – د برېښنالیک، ګرځنده تلیفونونو (لکه لیکلي پیغامونه) له لارې، او په ټولنیزو ویبپاڼو کې د شایع او مضر نظریاتو خپرول.

برېښنايي یا سایبر خورونه څه شی دی؟

دا هغه برېښنايي اړیکه ده چې:

- د بل شخص ناراحت کولو، ګواښلو یا شرمولو لپاره کارول کیږي.
- د ګواښلو، شرمولو، په ټولنیز ډول محرومولو یا د شهرت او ملګرتیاو تخریب لپاره د برېښنالیک، ګرځنده تلیفونونو، لیکلي پیغامونو او ټولنیزو ویب پاڼو کارول.
- سر ټیټی کول، سپکول او د شایعاتو خپرول، د شخصي معلوماتو، تصویرونو یا ویدیوګانو خپرول او یا هم یو چاته د زیان رسولو ګواښ ورکول شاملیږي.
- دا تل تیری کونکی او مضر دی.

د اونټاریو په ښوونځیو کې له مدیرانو غوښتل کیږي چې سایبر – خورونې که چیرې د ښوونځي په فضا اغیزه ولري په نښه کړي. د بیلګې په توګه که چیرې یو شاګرد د خورونې سره مخ شي او د یوه برېښنالیک پیغام له امله شرمنده شي چې د هغه/هغې په اړه نورو زده کونکو ته په ښوونځي کې لیږل شوی و، کیدای شي د دې له امله هغه ونه غواړي چې ښوونځي ته راشي.

د ښې په پام کې نیولوڅخه پرته، خورونه د منلو وړنده.

خوړونه هغه وخت رامنځته کېږي چې د وگړو ترمنځ نامتعادل
خواک شتون ولري. "نامتعادل" پدې معنی چې یو زده کونکی
د نورو څخه ډیر عمر، مختلف نژاد یا ډیر ملګري لري.

آیا جګړه او خوړونه سره ورته دي؟

ممکن ځینې وختونه خلک جګړه د خوړونې سره اشتباه کړي، مګر دا توپیر لري.

جګړه د دوه یا ډیرو هغه وگړو ترمنځ پېښېږي چې موافقت ونلري، د اندونو توپیر یا مختلف نظرونه ولري. د شاگردانو ترمنځ
جګړې تل د خوړونې هدف نلري. ماشومان په کم عمر کې پوهیږي چې نور کولی شي د هغوی څخه مختلف لید ولري، ولې د لید
لاسته راوړو وده وخت نیسي او دغه پروسه د عمر تر پخېدو پورې ادامه لري (د پښو ځای: د ځوانانو پراختیا په اړه یوه سرچینه،
26 مخ).

په جګړه کې، هرکس د هغې اندونو په څرګندولو سره د راحتی احساس کوي، او د ښکېلو خواو ترمنځ د خواک توازن له مینځه نه
ځي. هر کس فکر کوي چې د خپلو اندونو د ښکاره کولو وړتیا لري. د جګړې سره د خلکو مخامخ کیده کولی شي په مثبت یا منفي
کار بې بدل کړي.

جګړه هغه وخت منفي اړخ پیدا کوي چې یو فرد د مضرو شیانو ویلو یا کارولو په واسطه تیرې کونکې چلند کوي. نو بیا داسې
جګړه یو تیرې کونکې کار ګڼل کېږي. جګړه هغه وخت په خوړونه بدلېږي چې بیا بیا ځلې تکرار شي او د خواک توازن پکې
شتون ونلري. د وخت په تېرېدلو سره یو ډول سلوک رامنځته کېږي چې له امله یې کوم کس چې هرکله په تېریو لاس پورې کړي
وي کیدای شي خپل کار ته ادامه ورکړي او ان سخته یې کړي. هغه شخص چې په دغه تیرې کیدونکې جګړې کې وهل کېږي
ممکن خپل اندونه په سمه توګه بیان نکړي او ځان خورا ډیر کمزوی وګڼي. دا هغه وخت دی چې منفي جګړه کیدای شي خوړونې
ته واوړي.

یو ښوونځی به خوړونې او جګړې ته په مختلف ډول غبرګون ښيي. د بیلګې په توګه، د جګړې یوه قضیه کې، د ښوونځي
کارمندانو غړي ممکن د دې هڅه وکړي چې زده کونکي سره یوځای کړي او په ګډه د خپل اړخه خبره وکړي او بیا ورسره په ګډه
د ستونزې حلولو لپاره مرسته وکړي.

د خوړونې په قضیه کې، به مدیر پرمختلونکې دسیسېلین په نظر کې نیسي، چې ممکن ځنډونه یا اخراج پکې شامل وي.

خوړونه څومره جدي ستونزه ده؟

خوړونه هیڅ کله د منلو وړ نده. دا نباید یوازې د "وده کولو برخه" ملاحظه شي. څیړنې او تجربې په ثابت ډول ښيي چې خوړونه
یوه جدي مساله ده، چې پایلې یې د ښکېلو زده کونکو په شمول، کورنیو، ملګرو، او شاوخوا ټولنو ټولو ته رسېږي.

هغه ماشومان چې قرباني شوي، نور ماشومان خوړوي، یا دواړه د ډیرې احساساتي، سلوکي او ارتباطي ستونزو له امله په خطر
کې وي او خپلو مشرانو ته اړتیا ولري چې هغوی ته نه یوازې په ښوونځي بلکه ژوند کې د روغ ارتباطاتو ودې لپاره مرستې ته
ملاتړ چمتو کړي.

هغه زده کونکي چې خورېدلې وي، ډیرې وختونه د ټولنیزې انډیښنې، تنهایی، پرشاتلنه، فزیکي ناروغي او د ځان کر ګڼلو سره مخ
کېږي. دوی کولی شي فوبیاس، ته هم وده ورکړي، تیرې کونکې سلوک ومني یا د فشار لاندې راشي. ځینې زده کونکي ښوونځي
پرېږدي، د خپلو نومرو کمېدل ویني، یا حتی ښوونځي پرېږدي، ځکه چې هغوی خوړول شوي وي.

د اعتياد او رواني روغتيا لپاره د مرکز (CAMH) څخه د 2011 مطالعي مطابق، په اونټاريو کي نږدې په هر درې زده کونکو کي يو زده کونکی (29 سلنه) په ښوونځي کي د خوریدو راپور ورکوي.

هغه ماشومان او ځوانان چي د نورو خوروني لپاره د ځواک او تيري کاروونه زده کوي ممکن په عمومي ډول د سم او غلط ترمنځ توپير په اړه اندېښنه پريږدي. په پای کي، دوی ممکن په ناوړو وگړو بدل شي. نو د دې لپاره، مهمه ده چي هغوی سره د خوروني بندولو کي مرسته وشي، هرڅومره ژر چي ممکن وي.

آيا هلکان او انجونې ورته خورول کوي؟

دواړه هلکان او انجونې کولی شي د خوروني سره مخ شي. هلکانو کي د فزيکي خوروني خورا ډير مناسبات وي، پداسي حال کي چي انجونې عموماً ډيري غير مستقيم لاري کاروي، لکه د همصنفيانو په اړه انگازې اچول يا د فعاليتونو يا ډلو څخه د هغوی ايستلو په واسطه جلاکول. په هرصورت، د عمر سره، دواړه هلکان او انجونې په شفاهي او ټولنيزو لارو د خوروني مناسب وي.

زه څنگه ویلی شم که زما ماشوم خورول کيږي؟

يو لوی ماشوم شايد د "خوروني" کلمه وپيژني، مگر هغه پوهيږي چي کله څوک هغه ازاروي، يا ورته د ويري يا خفگان احساس ورپه برخه کوي. هغه شايد تاسو ته ونه وايي ځکه چي ممکن هغه اندېښنه ولري چي مسايل غټ نشي که هغه "وایي"، "چغلي وکړي"، يا "ځانت وکړي".

ویل په خلاف د چغلي کول	
چغلي کول	ویل
چغلي کول د يوچا په اړه هغه وينا ده چي نوموړی شخص ستونزه کي واچوي.	ویل د مرستي لاسته راوړو لپاره وي چي کله تاسو يا بل څوک چي تاسو يې پيژنی خوريږي، يا کله چي تاسو په سمه ياست يا د هغوی د خوندي کيدو حق تري اخيستل کيږي.

(د اونټاريو ښوونکو فدراسيون (OTF) او د اونټاريو د مخنيوي او تيري مرکز (COPA)، د خوندي ښوونځيو رامنځته کول، جنوري 2012، 56م مخ)

ستاسو ماشوم په اړين ډول تاسو ته نه وايي چي ستونزه شتون لري او ممکن يوه اصطلاح وکاروي لکه "ازارول" د "خوروني" پرځای چي دغه سلوک تشرېح کړي. نوي ځوانان ډيري وختونه ترجيح ورکوي شيان پخپله اداره کړي. دوی شايد فکر وکړي چي تاسو به ناراحته شئ، چي تاسو به د هغوی ټيکنالوژي لري ويی، لکه د هغوی تلفونونه، يا شايد د هغوی لپاره دا ازارونکی وي چي والدين پکي دخيل شي.

حتی که هغه د دې په اړه ونه غږیږي، تاسو کولی شئ هغه نښې وگورئ چې ماشوم مو خورول شوی دی. دلته ځینې علایم دي چې لیدل کیږي:

- هغه ماشومان چې خورول کیږي ممکن ونه غواړي چې ښوونځي ته ولاړشي یا ژاړي یا د ښوونځي په ورځو کې د ناروغۍ احساس کوي.
- هغوی ممکن د نورو زده کونکو سره په فعالیتونو یا ټولنیزو پېښو کې برخه وانخلي.
- دوی ممکن د نورمال حالت څخه توپیر لرونکی عمل وکړي.
- دوی شاید ناڅاپه د پیسو یا شخصي توکو له لاسه ورکولو باندې پیل وکړي، یا کور ته د اوبښکو ډک یا ماتې شوي ملکیت سره راشي، او هغه توضیحات وړاندې کړي چې هیڅ مفهوم ونلري.
- هغه ماشومان چې خورول شوي او/یا ازارول شوي وي ممکن د ښوونځي پریښودلو په اړه خبرې پیل کړي او د هغه فعالیتونو څخه د تیریدو باندې پیل وکړي چې نور زده کونکي پکې دخپل وي.

زما ماشوم خورول شوی. زه څه باید وکړم؟

- خپل ماشوم ته غوږ کیږدئ او هغې ته اطمینان ورکړئ چې هغه د خوندي اوسیدلو حق لري.
- د حقایقو په روښانه ډول بیان کړئ. د هغه څه په اړه یادداشت ونیسئ چې څه پېښ شوي وي او څه وخت پېښ شوي.
- خپلو ماشومانو سره مرسته وکړئ چې د "خیانت"، "چغلي" یا "ویل" او راپور ورکونې ترمنځ توپیر وگوري. دا د راپور ورکونې لپاره هڅوي. راپور ورکونه د دې لپاره سرته نه رسي چې بل زده کونکی په مشکل کې واچول شي، بلکه د ټولو زده کونکو ساتنې لپاره وي.
- د خپل ماشوم/نوي ځان ښوونکي، یا کوم بل ښوونکي سره ناسته وکړئ چې ستاسو ماشوم پرې باور لري یا د مدیر یا د ښوونځي د مدیر معاون سره.
- ممکن دا ستونزمن وي، خو هڅه وکړئ چې آرام پاتې شئ ترڅو خپل ماشوم حمایت او د هغه/هغې سره د عمل یو کورس پلان جوړ کړئ.
- په کورس کې پاتې کیدل. د خپل ماشوم چلند باندې پام ولرئ. که د ښوونځي کارمندانو سره ستاسو ناستې خورونه بنده نکړي، نو بیا بیرته د مدیر سره وغږیږئ. هغه گامونه تعقیب کړئ چې د کارمندانو سره ناسته کې پرې موافقه وشي.
- د استاد یا مربی سره یې خبره وکړئ که دغه خورونه د ښوونځي – څخه وروسته فعالیتونو یا د سپورت پېښو کې سرته رسي.
- د پولیسو سره اړیکه ونیسئ که په خورونه کې جنایې چلند دخپل وي، لکه جنسي تیری یا د وسلې کارول، یا ستاسو د ماشوم خوندیتوب ته گواښ د ښوونځي د باندې ټولنه کې وي.

یووالی هغه ظرفیت دی چې هغه احساسات چې بل شخص یې لري وپېژني او سره شریک یې کړي. دا وروسته په لویتوب کې وده کوي او معمولاً تر هغه وخت پورې په بشپړ ډول وده نه کوي چې پوخ عمر ته ونه رسې. په ماشوم توب کې، د یووالی یوه اساسي بڼه هغه وخت راڅرګندېږي کله چې ماشومان د ناراحتۍ احساس درلودلو باندې پیل وکړي کله چې کوري نور وګړي ناراحته دي.

(د پښو ځای: د ځوانانو پراختیا باندې یوه زیرمه، 25م مخ).

زه څنګه کولی شم خپل ماشوم د ځورونې سره معامله کولو مرسته کړم؟

د ښوونځي سره په کار کولو چې ستاسو ماشوم یا نوي ځوان سره د ځورونې ستونزې په اداره کولو کې مرسته وکړي، تاسو د بېلګې په واسطه مخکې ځئ او واضح پیغام وړاندې کوئ چې ځورونه غلط کار دی.

د عمر په پام کې نه نیولو پرته، تاسو کولی شئ خپل ماشوم دې ته وهڅوئ چې تاسو سره وغږېږي او لاندې مشورې ورته ورکړئ:

- ارام اوسئ او د وضعیت څخه لرې لاړشئ.
- یو مشر ته یې ووايست چې تاسو پرې باور لرئ – یو ښوونکي، مدیر، د ښوونځي بس ډرایور یا د ټولګې نظارت کونکي ته – د هغه څه په اړه چې پېښ شوي او په مستعار نوم راپور ورکړئ.
- د خپل ورور، یا خور، یا ملګرو سره د هغه څه په اړه وغږېږئ، نو تاسو به د تنهایی احساس ونکړئ.
- د ماشومانو مرستې تلیفون سره اړیکه ونیسئ په 1-800-668-6868 یا د www.kidshelpphone.ca څخه لیدنه وکړئ.

آیا دا امکان لري چې زما ماشوم نور وځوروي؟

هغه ماشومان چې ځینې وختونه په کور کې ځورونه کوي نو په ښوونځي کې یې هم کوي. د خپلې کورنۍ څخه وپوښتنئ او ترې وا یې وړئ. آیا هغه علایم چې ستاسو ماشومان ځوروي هم نژاد دي؟

هغه ماشومان چې ځورونه کوي ممکن ځینې وختونه په کور کې تیري کونکي او نفاق اچونکي وي او د کورنۍ اصولو ته احترام نلري. که تاسو اندېښنه لرئ چې ممکن ستاسو ماشوم نور څوک ځوروي، نو وی گورئ چې هغه څنګه د خپلو هم نژاد، ستاسو او دوستانو سره چلند کوي کله چې هغوی ستاسو کور ته راځي. که تیري کونکي څرګند شي، ورسره ګډ نه وي یا یووالی ونه ښيي – دا هم کیدی شي د ځورونې یوه نښه وي چې هغه په ښوونځي کې نور ځوروي.

هغه ماشومان چې په فزیکي بڼې نور زده کونکي ځوروي ممکن کورته هم د شنه شوي، شکیدو او د ګډوډو کالو سره راشي. دوی ممکن ناڅاپه د معمول څخه ډیرې پیسې د مصرف لپاره ولري یا نوی ملکیت چې دوی په نورمال ډول د هغو درلودلو وړ نه وو. دوی شاید د نورو زده کونکو په اړه "په کلکه" هم وغږېږي.

د ځورونې سلوک کیدی شي د وخت اوږدې مودې په اوږدو کې وده ومومي یا په ماشوم کې د لوی بدلونونو، له لاسه ورکونې یا ناراحتۍ د پایلې په حیث. آیا ستاسو ماشوم په دې وروستۍ کې دا ډول تجربات درلودل؟

د هغه څه په اړه فکر وکړئ چې ستاسو کورنۍ کې ستونزې او شخړې په څه ډول اداره کېږي. تاسو د یوې کورنۍ په حیث په مسلو په مثبت ډول غږېږئ؟ د ځورونې له پامه غورځولو لپاره یوه مهمه لار دا ده چې تاسو یو بڼه رول ماډل اوسئ او خپل ماشوم ته دا وښی وئ چې پرته د ځواک یا تیري څخه څنګه مشکلات له منځه وېسي.

دا هم مهمه ده چې خپلو ماشومانو ته ووايست چې خورونه څه شی دی. تاسو باید د خوروني مختلف ډولونه ورته بيان او تشریح یې کړئ چې دا زیان رسونکي او ټپي کونکي دي. خپل ماشوم ته اجازه ورکړئ چې پوهه شي خورونه غلط کار دی او په هېڅ یوه حالت کې د منلو وړ نده.

ښوونځي خورونه او نورې پېښې څنگه اداره کوي؟

هغه زده کونکي چې نور خوروي، که چیرې مخامخ وي یا آنلاین، کولی شي د بېلابېلو پایلو سره مخ شي.

کله چې خورونه په نښه کوي، نو مدیران د ډسپلین یوه مترقي طريقه کاروي. د اونټاریو د مترقي ډسپلین پالیسي مدیر ته اجازه ورکوي چې د سلوک په نښه کولو لپاره د یو لړ انتخابونو څخه انتخاب وکړي او زده کونکي سره مرسته وکړي چې د هغه/هغې انتخابونو څخه زده کړه وکړي. په ځینې بېلګو کې یې شامل دي:

- د مضر یا بې احترامه اند لپاره بڅښنه غوښتل

- د زده کونکي لپاره د توقعاتو بیا کتل

- د والدین سره یوه ناسته

- د مشورې مدیریت قهرول

- د ښوونځي څخه د زده کونکي تعلیق کول

په خورا جدي قضیو کې، مدیر ممکن د دې وړاندیز وکړي چې زده کونکي د ښوونځي څخه خارج کړي که چیرې زده کونکي په تیره کې د خوروني لپاره تعلیق شوی وي او د بل شخص خوندي توب ته د نه منلو وړ خطر شتون ته ادامه ورکړي. دا قوانین په دواړه ابتدايه او متوسطه ښوونځیو کې د تطبیق وړ دي.

مترقي ډسپلین د دې لپاره مرستندویه دی چې د نامناسب سلوک ډیر غټیدو او په ټولو زده کونکو او د ښوونځي او خونديتوب په اړه د هغوی لید د منفي اغیز لرلو څخه مخه ونیسي. دا د زده کونکي مثبت چلند وده هم ورکوي او د زده کونکي سره مرسته کوي چې د خپل سلوک مسؤلیت په غاړه واخلي او د نورو سره د چلند کولو خورا مثبت لارې ومومي.

ښوونځي به ټولو هغه زده کونکو ته ملاتړ چمتو کړي څوک چې په خورونه کې دخپل وي. هغه زده کونکي چې خورول شوي وي، هغه زده کونکي چې خورونه کوي او هغه زده کونکي چې د دې سلوک شاهدان وي.

ټول ښوونځي او ادارې اړ دي چې ولري:

- د خوروني په نښه کولو او مخنیوي لپاره پالیسيانې

- د خوروني مخنیوی او مداخلې پلانونه

- د مترقي ډسپلین او مساواتو او مشمول تعلیم لپاره پالیسيانې.

د ټولو ادارو کارمندان پر دې چې د زده کونکو پېښې په جدي ډول مدیر ته راپور کړي، لکه څورونه. مدیران پر دې چې د څورونې راپور شوي ټولې پېښې وپلټي.

د ادارې هغه کارمندان چې د زده کونکو سره په مستقیم ډول کار کوي، لکه ښوونکي، ټولنیز کارکونکي او د لارښود مشاورین، باید ټولو نامناسب یا بې احترامه چلند ته ځواب ووايي چې منفي اغیز د ښوونځي په فضا لري، په شمول د څورونې.

د ښوونځي ادارې پر دې چې هغه زده کونکو ته پروگرامونه، مداخلې یا نور ملاتړ چمتو کړي څوک چې څورول شوي وي، څوک چې د څورونې شاهد وي او څوک چې په څورونې کې دخپل وي.

په ښوونځي کې د پېښو سره د کارمندانو مخامخ کیدو څرنگوالي باندې نورو معلوماتو لپاره، د وزارت ویب پاڼې، www.edu.gov.on.ca/eng/safeschools/reportingResponding.html کې د "راپور ورکونې او ځواب ورکونې" برخه وگورئ یا د خپل ښوونځي مدیر سره وغږیږئ که غواړئ چې د ښوونځي له لارې چمتو خدماتو په اړه نور زده کړئ.

مدیران باید د هغه زده کونکو والدین سره اړیکه ونیسي څوک چې څورول کېږي، په بېله بیا هغه چې څورونه کې دخپل وي، او هغوی ته ووايي:

- څه پېښ شوي
 - زده کونکي ته څه زیان رسېدلی
 - د زده کونکي خوندیتوب ساتلو لپاره کوم گامونه اخیستل شوي، په شمول د هغه ادارې کړنو چې د پېښې ته ځواب ویلو لپاره سرته رسېدلي.
 - پېښې ته ځواب کې به د زده کونکي لپاره کوم ملاتړ چمتو کړی شي.
- برسیره پر دې:

مدیران باید والدین راولي ترڅو د هغه ملاتړ په اړه ورسره وغږیږي چې د هغوی ماشوم ته چمتو کړی شوی و.

که زما ماشوم څورول شوی وي، نو زه د ښوونځي څخه د څه طمع لرلی شم؟

ښوونځي باید داسې یو پروسیژر ولري چې تاسو، زده کونکو او نورو وگړو ته اجازه ورکړي د څورونې پېښې په مستعار نوم راپور کړي.

که تاسو د خپل ماشوم په اړه اندېښمن یاست په ساده ډول غواړئ اضافي معلومات لاسته راوړئ، نو د لیدلو غوښتنه یې وکړئ:

د خپل ښوونځي د ادارې د څورونې څخه مخنیوی او مداخلې پالیسي.

د خپل ښوونځي د پرمخ وړو قانون، په کوم کې چې دا برابر شوي چې څنگه باید زده کونکي، ښوونکي، او د ښوونځي ټولنې غړي د یوې پروردنې چلند وکړي.

• د خپل ښوونځي د ادارې د ځورونې څخه مخنیوی او مداخلې پلان. دا اسناد هغه څه په گوته کوي چې د ښوونځي کارمندان د ستونزې حلولو لپاره څه کولی شي.

• د ښوونځي د فضا سروې څخه د ښوونځي پایلې یا نتایج. دا مستعاره سروې د ښوونځیو سره مرسته کوي چې د خوندیتوب په اړه احساسات مشخص کړي او د ځورونې څخه مخنیوي څرنگوالي او د خوندي او منلو ښوونځیو ته وده ورکولو په اړه غږېدل رامنځته کړي. سروې باید لږترلږه په هر دوه کلونو کې سرته ورسې.

که کارمندان خبر شي چې ستاسو ماشوم ځورول شوی، نو تاسو د ښوونځي څخه طمع کولی شئ چې ستاسو سره اړیکه ونیسې. تاسو ممکن ومومئ چې ستاسو د ماشوم ښوونکی یا کوم بل ښوونکی چې ستاسو ماشوم پرې باور لري ممکن د ځینې ستراتیژیانو پیژندلو وړ وي او د ستونزې حلولو کې مرسته وکړي.

د ښوونځیو څخه طمع کيږي چې ستاسو اندېښنه په هرې بشپړې هڅې وپلټي، کله چې د زده کونکي اخفا ساتي.

ښوونځي به ټول هغه زده کونکي په نښه کړي څوک چې په ځورونه کې دخپل وي، په شمول د هغو چې د ځورونې لامل وي، څوک چې ځورول شوي وي او هغه چې د ځورونې شاهدان وي.

ښوونځي به یو پروسه ولري چې تاسو کولی شئ تعقیب یې کړئ که تاسو ستاسو ماشوم ته چمتو کړی شوي ملاتړ په اړه اندېښنه ولرئ. که د ښوونځي ځواب تاسو ته قانع کونکی نه وي، نو تاسو کولی شئ د خپل ښوونځي ادارې د نظارت افسر سره اړیکه ونیسئ.

برسیره پردې، تاسو ممکن په خپل ښوونځي کې د خوندي او منلو ښوونځیو ډلې ته ورته ملاحظه کړئ. نوموړې ډله د خوندي، مشمول او منلو ښوونځي فضا روزلو لپاره مسؤله ده. پدې کې مدیر، لږترلږه یو مور او پلار، د ښوونځي کارمندان، یو زده کونکی او د ټولنې یو ملګری شامل وي.

ښه، لږترلږه زما ماشوم په ځورونه... کې ندی دخپل

کله چې ځورونه پېښیږي نو هریو یې زغمي او هریو کولی شي له هغې څخه مخنیوی وکړي. په 85 سلنه قضیو کې، ځورونه د شاهدانو پروراندې رامنځته کیږي. دغه شاهدان د هغه څه په واسطه متاثر کیږي څه چې یې لیدلي وي. حتی که څه هم شاهدان ممکن وپېږي یا ونه غواړي چې پکې دخپل شي ځکه چې دوی له هغه څخه بېرېږي چې دوی پخپله یې ښکار نشي یا د هغه شخص لپاره شیان بدوي چې ځورول شوی وي، نو دوی کولی شي په مستعار ډول د ځورونې راپور ورکړي.

تاسو کولی شئ خپل ماشوم سره د دې پوهیدلو کې مرسته وکړئ چې ځورونه د منلو وړنده او هغه کولی شي د ځورونې درولو سره کوم غټ ته یا په مستعار ډول راپور ورکونې په واسطه مرسته وکړي.

د روغ اړیکو روزل کولی شي د خورونې درولو سره مرسته وکړي.

د خورونې څخه مخنیوی او مداخله د خورونې له منځه وړلو څخه لویه خبره ده.

دا د روغ اړیکو پراختیا وده هم ده. روغ ارتباطات یا اړیکې د خلکو ترمنځ د احترامه پک چلند کې دخپل وي، که مخامخ وي یا آنلاین. هدف دا دی چې د اطمینان لاسته راوړو سره مرسته وشي چې ټول زده کونکي روغ، خوندي، د احترامه پک او خوښ ارتباط په خپل ژوند کې د هرچاسره لري.

ښوونکي، والدین او نور مشران د ماشومانو لپاره د دې په ښودلو سره چې څنگه روغ ارتباطات کولی شي د کار وړ وي، د رول موډل عمل پرمخ وړي او ملاتړ ورته چمتو کوي. د ماشومانو مثبت ارتباطات د نورو ماشومانو سره د مشرانو مثبت ارتباطاتو پورې اړه لري.

هغه زده کونکي چې د روغ ارتباطاتو درلودلو وړتیا لري د نورو خورولو لپاره به لږ مناسب وي، د هغه زده کونکو ملاتړ لپاره به ډیر احتمالي وي چې د خورونې سره مخ شوي وي، او د دې وړ به وي چې خپل تعلیمي اهداف په غوره توګه لاسته راوړي. د سالم ارتباطاتو ته وده ورکول د خورونې څخه مخنیوي او د خوندي او منلو ښوونځي فضا رامنځته کولو لپاره یوه کلیدي لار ده.

موږ د اونټاريو ښوونځي خوندي او منلو جوگه کولو سره څنگه مرسته کوو

د ښوونځي يوه مثبت فضا او د زده کړې او ښوونې لپاره خوندي چاپيريال اړين دي که غواړئ چې زده کونکي په ښوونځي کې بريالي اوسي.

په اړه يې نور زده کړئ:

- د خوندي ښوونځيو ستراتيژي. پدې جامع ستراتيژي کې په هر ښوونځي کې خوندي او د منلو ښوونځيو ډله، د ښوونځي زيرمې، د روزنې لپاره ښوونکي او مديران او د ماشومانو مرستې تليفون سره ملگرتيا شامل دي.

www.ontario.ca/acceptingschools

- د والدينو لپاره د ښوونځي فضا سروې. دا سروې په 22 ژبو کې چمتو ده.

www.edu.gov.on.ca/eng/safeschools/climate.html

- د ډسپلين لپاره د اونټاريو طريقه. "مترقي ډسپلين" کې بشپړ ښوونځی د خپل وي او د ښوونځي مثبتې فضا ته وده ورکوي. دا مدير ته د دې وړتيا ورکوي چې د زده کونکي نامناسب سلوک په نښه کولو ته د اړوند پايلو انتخاب وکړي. دا د مثبت سلوک ودي لپاره زده کونکو ته ډيرې ملاتړ هم وړاندې کوي. دا پاليسي په وضاحت سره په www.edu.gov.on.ca/extra/eng/ppm/145.pdf کې تشرېح شوې

- د پرمخ وړلو قانون. د پرمخ وړلو اونټاريو قانون ته دا لارښود په ښوونځي او ټولنه کې هريو لپاره رولونه او مسؤليتونه په نښه کوي، په شمول د زده کونکو، والدين، د ښوونځي کارمندان او د ټولنې شريکانو.

www.edu.gov.on.ca/eng/safeschools/code.html

- د خورونې څخه مخنيوی او مداخلې باندې د اونټاريو پاليسي. دا پاليسي د ښوونځيو ادارو لپاره د هغوی د خورونې څخه مخنيوی او مداخلې پاليسي ته وده ورکونې او پلي کولو باندې توقعات څرگندوي.

www.edu.gov.on.ca/extra/eng/ppm/144.pdf

- د مساوي او مشمول تعليم ستراتيژي. دا هغه څه څرگندوي چې څنگه وزارت، د ښوونځي ادارې او ښوونځي د اونټاريو ښوونځيو کې مساوي او مشمول تعليم حمايه کوي. www.edu.gov.on.ca/eng/policyfunding/equity.html

- د منلو ښوونځيو لپاره مقدم جايزې. نومړې جايزه تر 10 پورې خوندي او د منلو ښوونځيو ډلې پيژني چا چې د خوندي او منلو ښوونځي چاپيريال رامنځته کولو کې استثنایي او ابتکاري کار کړی وي.

www.edu.gov.on.ca/eng/safeschools/award.html

- د ماشومانو د مرستې تليفون. دا محرم او اعتمادي خدمت 24/7 (د اونۍ اوه ورځې/څلورويش ساعته) چمتو دی. وگورئ www.kidshelpphone.ca يا 1-800-668-6868 ته تليفون وکړئ.

اضافي معلومات:

د والدين لپاره د خورونې زيرمې، د PREVNet (د ارتباطاتو پراخه کولو او د تاوتریخوالي له منځه وړلو شبکه) په واسطه وده شوي www.prevnet.ca/BullyingResources/ResourcesForParents/tabid/390/Default.aspx

د نوي ځوان والدين ټولگيت چاپ: والدين د خپلو ماشومانو برياليتوب لپاره څه کولی شي. دا ټولگيت د والدين لپاره د اطلاعاتو، وړانديزونو او زيرمو يو کولیکسيون دی چې هغوی سره په ښوونځي کې د هغوی ماشومانو ملاتړ او هڅولو کې مرسته کوي. www.ontariodirectors.ca/Parent_Engagement/Parent_Engagement.html

Safe@School. دا ويب پاڼه د خورونې څخه مخنيوي او د مساوي او مشمول تعليم په اړه زيرمي چمتو کوي، په شمول د www.safeatschool.ca ښوونکو او د ښوونځي کارمندانو غړو لپاره د روزنې زيرمو.

د پښو ځای: د ځوان پراختيا باندې يوه زيرمه. د ماشومانو او ځوانانو خدمت وزارت په واسطه وده شوې ده، دا د 12 څخه تر 25 کالو پورې عمر لرونکي ځوانانو وده ايز مرحلو يوه بيا کتنه چمتو کوي، او هغه لارې چې په واسطه يې موږ کولی شو د هغوی اړتيا په نښه او ځواب ورته ووايو. چمتو دی په www.ontario.ca/steppingstones

د خوندي او منلو ښوونځيو په اړه نور زده کړئ، په

www.ontario.ca/acceptingschools کې

دا بروشر او د والدين نور معلومات په ډيرې ژبو کې وموندئ، په

www.ontario.ca/EDUparents کې

د دې بروشر چاپ شوي کاپياني په انگليسي او فرانسوي ژبه کې د اونټاريو خدمت له لارې راوغواړئ، په www.ontario.ca/publications